

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Exegesis Euangelij Ioannis X.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

VI

uerat, iniuste morti ad iudicauit. Iudæi quoque eum mortis iudicauerunt, atque inuis impo-
 ratis à Pilato, ut damnaretur, extorserunt. Tradebat autem
 se iudicanti iniuste, quia patienter tulit, nihil resistens, sed permittens in se
 hominum malitiam, crudelitatemque sustinere. Tradidit præterea semetip-
 sum, quomodo scriptum est: Tradidit in mortem animam suam, ad obedi-
 endum placendumque Patri, qui propterea illum misit in mundum, ut sua
 morte mundum reconciliaret. Qui peccata nostra pertulit, quæ non rapue-
 rat exoluens, in corpore suo super lignum crucis extenso. Quomodo Esaias
 quoque prædixerat: *Dominus posuit in eo iniquitatem omnium nostrarum*, ut nos
 peccatis mortui iustitiam viuamus, id est, ut peccata nostra in nobis ita mor-
 tiantur, ut ne vitia passionestque malæ quidem in nobis manifestentur, unde
 peccatum adhuc in nobis vitæ deprehendatur, sed serui inueniamur iu-
 ditiæ, quæ vitam suam in nobis manifestet. Ita que quoniam omnium por-
 tavit iniquitates, sicut ovis ad occisionem ductus, ideo pro nobis doluit. Et ipse
 quidem vulnerabatur propter peccata nostra: nos verò eius liuore sanati su-
 mus. Ille pro nobis peccatorum nostrorum poenas qui peccatum non fecit,
 luit. Ille soluit, nobis parcitur. Quia disciplina pacis nostræ, qua nobis par-
 citur, peccata tamen puniuntur super eum. Eratis autem aliquando ante
 conuersionem, sicut oves errantes, gradientes per abrupta vitiorum: sed per
 fidem & charitatem nunc conuersti estis ad pastorem & episcopum anima-
 rum vestrarum, Dominum puta Iesum, qui pascit animas & corpora nostra,
 esseque super nos vigilat, dum visitat nos. Quamobrem vocatur episcopus aut
 iuxta aliam literam visitator. Nam & in epistola ad Hebræos à Paulo re-
 ditissime vocatur sacerdos & pontifex, qui non hostias & munera, sed semetip-
 sum obtulit pro nobis Deo.

Luc. 22.
 Matth. 26.
 Marc. 14.
 Esai. 53.
 Ioan. 1.
 Esalm. 54.

Esai. 53.

Ibidem.

Ibidem.

Heb. 4. 5. & 8.

EXEGESIS EVANGELII EIVSDEM
 Dominica, Ioannis X.

Ego sum pastor bonus. Verba sunt hæc Christi de seipso loquentis, & ad
 nostrum profectum se laudantis. Qui enim laudibus non eget, nec lau-
 dibus sit sublimior aut maior, seipsum turo laudare potest, quo nobis
 suam ostendat maiestatem atque perfectionem. Verum nobis hoc non licet.
 Neque enim Christi omnia sunt nobis imitanda, præsertim ea quæ illi ex
 diuinitate conueniunt. Aut enim præteritam suam vitam cogitat homo, &
 inueniet plangendi atque dolendi nimiam materiam, aut meditatur futu-
 ram, & inueniet causam timendi. Nusquam igitur causa est seipsum lau-
 dandi, aut alienis consentiendi laudibus. Dicit itaque Dominus: *Ego sum pa-
 stor bonus*. Occasionem ad hæc verba veniendi narrat Ioannes, quod ante di-
 xerat se ostium ouilis, & pastorem solum intrare in ouile ouium per o-
 stium, cuius est voluntas seruare oves. Nam si per ostium non intrat, mani-
 festum est eum esse non pastorem, sed furem: cuius est studium, non oves pas-
 cere aut fouere, nec ouium bonum querere, sed proprium. Deinde cunctis
 pastoribus seu prælatis & animarum rectoribus seipsum in exemplum con-
 stituens in hæc verba quæ proposui, sermonem continuans, ait:

Laudibus cur
 nemo pro-
 priis conien-
 tite debeat.
 Ioan. 10.

Ego sum pastor bonus.

ZZ 2 In hoc

Pastores
quosnam hic
nominet
Carthus.

In hoc Euangelio Dominus noster Iesus Christus docere nos vult, eum qui curam suscipit animarum pastorem esse debere, non mercenarium, non sua querere commoda, sed animarum sibi creditarum pastum, eueclam, quietem, & incrementum, pro quibus periculis ac laboribus se exponere, in periculo oues non derelinquere, ne qua pereat ovis, ne infirmetur, ne aberret, ne denique seducatur, magna cura vigilare. Quod à nullo fieri pastore, nisi ab eo qui diligit oues, potest.

Ezech. 34.

Oves quomodo
sides hic dicantur.

Matth. 25.

Iam verò, si qui sunt qui pastoris habent officium, qui lac, lanam & reliqua quæ ex ouibus veniunt, commoda dumtaxat querunt, si oues iuxta Ezechielis sententiam non pascunt, sed semetipfos, si nullam curam impendunt gregi, & oues an pereant, an deuorentur, parvipendunt, hi non pastores, sed mercenarij sunt. Neque enim oues, sed ouium diligunt commoditates. Deinde subditos nominat Christus in hoc Euangelio oues, quia vult eos esse mites, innocentes, tractabiles, patientes, non se vindicantes, pastoris vocem per reuerentiam agnoscetes, eum audientes, sequentesque per obedientiam. Quare si rebelles, duri, litigiosi, inobedientes ac irruentes pastoribus fuerint, non oues certè, sed aut hædi, aut hirci, aut ceruæ lupi dicendi sunt, à sinistris in iudicio condemnandi. In exemplum igitur boni pastoris seipsum Dominus Iesus constituit, dicens: Ego sum pastor bonus. Quod autem boni sit pastoris indicium atque officium, mox adiungit.

Bonus pastor animam suam dat pro ouibus suis.

Charitatis
regula quæ
nam sit vera.

Animam suam, id est, vitam suam morti exponit pro spiritali saluæ animarum sibi creditarum. Hæc enim regula est charitatis, vt quod vilis est, semper exponatur pro digniori. Quod enim melius, preciosius, atque dignius est, pluri habendum est, quam quod vilius est. Propterea, cum omnes pecudes simul viliores sint vita hominis, fatius est omnes bestias morti exponere, quam vnus vitam hominis. Iterum quia vnus anima saluæ præferenda est corporali vitæ multorum, ideo pastor suam debet potius vitam corporalem morti exponere, quam sinere vt anima aliqua pereat, si id potuerit cauere. Nemo enim, præsertim pastor, aut prælatus, aut pellem plus debet diligere, quam animam sui proximi, aut subditi.

Mercenarius autem & qui non est pastor, cuius non sunt oues propriæ, videt lupum venientem, & dimittit oues, & fugit: & lupus rapit & dispergit oues.

Mercenarius
quæ hic vo-
cetur.

Mercenarius & qui non est pastor, id est, qui non pro amore diuino, sed pro temporali lucro oues pascit, vrpote cuius oues non sunt propriæ, sed operarius tantum est, laboris sui præcipuam mercedem querens, & ideo dilectionis affectum ad oues non habet: hic quomodo animam pro ouibus poneret, qui nollet pro his nummum expendere? Non est igitur pastor, sed mercenarius.

Verum diceret hic quis: Si oues significant animas gubernandi gregis Dominici, nullus erit pastor præter Christum, cuius oues sunt: propriæ, ergo omnes erunt mercenarij. Dicendam omnes bonos pastores eiusdem esse voluntatis, cum primo pastore pastorum, id est, cum Christo, quem plus amant quam seipfos: ideo etiam quæcunque diligunt, propter ipsam dili-

gunt, adeo ut quicquid ille amat, hoc ipsi diligunt propter ipsum quem in his diligunt, nec eadem aliter atque sua estimant, imo saepenumero plus quam sua diligunt. Hoc modo oves pastoribus bonis omnes sunt propriae. Mercenarius igitur a pastore distinguitur, quia pastor amat ovem, mercenarius vero mercedem. Mercenarius itaque videt lupum venientem, id est, Lupi qui hie dicantur. ni sine, siue haeretici, aut qui animas ad peccata seducunt, & eis male consulunt seu pervertunt: & dimitit oves & fugit. Fugit non locum mutando, sed solatium, patrocinium atque defensionem non offerendo. Et lupus, diabolus, aut malus eius minister, rapit oves, id est, sibi subijcit. Tollit enim eas de possessione veri pastoris, & ab unitate gregis dispergit. Sed obijcitur Christus de ouibus dicere: *Non rapiet quisquam eas de manu mea.* Dicendum hoc Christum dicere de ouibus suis praedestinatis. Quas etsi ad tempus aliquod lupus rapiat, tamen, quia sunt verae oves, de faucibus illius tandem exiliunt, & ad ovile, hoc est, ad unitatem fidei ac charitatis reuertuntur. Itaque disperisionem ovium causa est, negligentia praelatorum. Quamobrem per Ezechielem Dominus loquitur: *Disperse sunt oves meae, eo quod non esset pastor.* Sapiens quoque ait: *Vbi non est gubernator, ibi corrumpit populum.*

Mercenarius autem fugit, quia mercenarius est, & non pertinet ad eum de ouibus.

Causa, quare mercenarius gregem deserit, est, quia pastor non est, nec oves diligit. Si enim diligeret, non aliter eas quam quia Christi sunt oves in ipso, & propter ipsum diligeret, quo certe non iudicaret ad se nihil, sed multum, imo tantum pertinere de ouibus, quantum ad se pertinere novit fidelem esse Christi ministrum, a quo creditum sibi gregem accepit. Vide tamen hic quam expresse loquitur & distincte Dominus, instruens nos quando non liceat pastorem fugere, tunc scilicet, si deserit & relinquit oves. Nam si solus pastor persecutionem patitur & non oves, quae absque periculo sunt, & illis prouisum interea est de pastu per alium licet pastorem fugere, & fugiendo se in aliud tempus ad ovium profectum servare. Hoc modo S. Athanasius fugit, & fuga sua plus fidei & Catholicae Ecclesiae profuit, quam si martyrium esset passus. Hoc modo Paulus quoque fugiens, in sporta demissus de muro in Damasco, se ad maximam frugem Ecclesiae servavit. Dicit itaque Christus, mercenarium esse eum, qui relinquit oves, & fugit. Vbi enim non esset alius, qui Dominicum gregem pasceret, pastori fugere non liceret, ne oves fugiens relinqueret, & periculo exponeret.

Ego sum pastor bonus. Et cognosco oves meas, & cognoscunt me meae. Sicut novit me Pater, & ego agnosco Patrem: & animam meam pono pro ouibus meis.

Ego inquit, sum pastor bonus, non ut ille qui non intrat per ostium, sed ascendet aliunde in ovile, utpote fur & latro, ad occidendas, non ad pasendas oves veniens, quia quod paulo ante hoc Euangelium legitur: *Ego veni, ut vitam habeant oves, & ut abundantius habeant.* Nec sum ut mercenarius, qui lupum venientem fugiens deserit oves, quia adeo cum ouibus persevero, ut animam quoque meam ponam pro ouibus meis. Denique ideo sum pastor bonus

ZZ. 3. bonus

bonus, quia cognosco oves meas, & cognoscunt me meæ, propter assiduum visitationem meam. Cognosco, id est, diligo. Quos enim reprobat, non novisse dicitur. Et quos novit, adeo novit, ut eas in libro scriptos habeat vitæ. Ideo Moysi dixit: *Novi te ex nomine*. Fatuis autem virginibus dicit: *Nescio vos*. Sicut novit me Pater, & ego agnosco Patrem, id est, sicut amat me Pater, & ego amo Patrem: subaudi, ita ego nosco & diligo oves meas, & ipsæ amant me, cuius signum est quod sequitur? Et animam meam pono pro ovis meis, scilicet ex amore.

Et alias oves habeo, quæ non sunt ex hoc ovili. Et illas oportet me adducere, & vocem meam audient. Et fiet unum ovile, & unus pastor.

Alias oves præter eas, ad quas sum missus domus Israel, habeo. Vbi? Inter gentes scilicet, quæ item de numero ovium sunt mearum per prædestinationem æternam, tamen nunc sint lupi, quæ non sunt ex hoc ovili, id est, de synagoga Iudæorum. Et illas oportet me adducere, oportet, non per absolutam necessitatem, sed per immobile beneplacitum, adducere, hoc est, convertere per Apostolos meos, & per illustrationem Spiritus sancti. Propterea alibi dicit: *Multi venient ab Oriente & Occidente, & incumbent cum Abraham & Isaac & Jacob in regno celorum*. Et vocem meam audient, per Apostolos. Prædicatio enim Apostolorum vox erat Christi illis enim Christus loquebatur. Et fiet unum ovile, hoc est, ex duobus populis Iudæorum & gentium una fiet Ecclesia. Hæc enim Ecclesia una est, & unum corpus mysticum Christi, quod ab uno capite Christo gubernatur, uno Spiritu sancto vivificatur, una lege dirigitur, uno baptismo fonte purificatur, uno panerficatur, ab uno Patre regeneratur, ad unam patriam graditur, & sub uno vicario pastore, qui dicitur summus Pontifex, in terris regitur. Eam ob rem Christus lapis dicitur angularis, quoniam sicut in lapide angulari duo parietes iunguntur, ita in Christo tanquam in angulari lapide duo populi coniuncti sunt. De quo Apostolus inquit Paulus: *Ipse est pax nostra, qui fecit utraque unum*. Et unus pastor, universæ scilicet Ecclesie, ut non sit Iudæorum Deus tantum, sed & gentium. Hoc iam quidem impletum est, sed perfectissime adhuc implebitur circa finem mundi, quando post Antichristi persecutionem eiusdem perfidia per Enoch & Heliam detecta, universus converteretur mundus ad Christum. Videat autem nunc qui sunt animarum Pastores constituti, quam rationem sint reddituri pro grege sibi commisso. Animadvertant quam græve erit iudicium, his qui præsumunt. Expendant secum, an quispiam unquam suorum subditorum perierit sua negligentia, hoc est, ideo perierit, quod neglexerit illum, revocare, instruere, confortare, consolari, & quicquid Pastoris atinet officium, illi exhibere. Si negligentem se invenerit, gemat, & doleat, sciatque illius sanguinem de sua manu requirendum. Videat præterea ne scandalo quempiam lædat. Est enim positus in exemplum maxime gregi suo, cuius vita esse debet ut liber vitæ, ut quid liceat, quid non liceat, quid perfectum sit, aut imperfectum, ex illius contemplatione discatur. Non levis est vestra commissio Pastores, non facilis commissi iactura, nec vilis thesaurus, quem maxima sollicitudine

Exod. 11.
Matth. 15.

Marc. 15.

Matth. 2.

Esaiæ 18.
Matth. 21.
Lucæ 10.
1. p. 1.
Act. 4.
1. Pet. 2.
Ephes. 5.
Rom. 1.

Pastorū animarū quā in periculosis sitis.
Sapient. 6.

Ezech. 1.

Pastoris vitā quā debet esse exemplis.

VI
I

dine custodire vos oportet, cui tot pericula imminet, hostesq; insidiantur innumeri: & nihilominus huius ratio districta à vobis exigetur. Attendite igitur (vt Apostolus monet) vobis & vniuerso gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit Pastores, Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisiuit sanguine suo. Primum vobis maximè necessaria est humilitas, ne honor, potestas, externaq; dominatio vos in superbiam eleuet. Nunquam enim bene regitur, vbi superbia, auferè, & nimis imperiosè regitur. Necessè est vos coram subditis etiam frequenter humiliari, vbi fructus hoc animarum expostulat, & vbi subditi de vestra humilitate edificantur. Quarto enim maiores (scriptum est) humiliati te in omnibus. Sit tamen hæc vestri humiliatio huiusmodi, ne vilescat simul auctoritas. Deinde non obliuiscendum est multa vobis licere, sed nò omnia edificare. Quapropter potissimum quid animabus & conscientijs subditorum còueniat, quid illos videret, prospiciendum est, vt tantum ea licere permittatis, quæ animas non offendunt ouium. Est igitur summè vobis necessaria priuati amoris extinctio, ne vos ne etiam vestra, sed quæ animarum sunt, hoc est, quæ Dei sunt, tantum parè queratis. Nunquam enim ea, quæ animarum còmissarum vobis sunt, fideliter queratis, si plus æquo quæ vestra sunt, amatis. Tertio, opus est vobis continua oratione, non tam pro vobis, quàm pro ouibus creditis. Propterea omnia cum Deo, quæ circa subditos agenda sunt, ante tractatis, cum eiusdem consilio, & ad ipsius honorem cuncta statuentes. Quarto, opus est vobis vigilantia maxima & zelo, ne per remissionem vestram, aut nimiam indulgentiam disciplina & lex Domini prætermittatur, negligatur, aut aboleatur, & pereat. De hoc enim districtam estis Deo rationem reddituri. Magis autem vobis curandum est, vt quæ perierunt reformentur, quæ neglecta sunt restaurentur, & virtutum studia, exercitiaq; sancta reforescant. Nemo vestrorum subditorum in peccatis sinatur iacere, sed erigatur, si lapsus est moneatur, & si necesse fuerit corrigatur & compellatur. Seueritas hæc quomodo esse debet (ne contemnatur) matura, nane odiatur, sed fructum faciat, si etiam benigna, hoc est, videant at sentiant subditi hanc procedere de charitate, non de crudelitate. Itaque cuiusmodi esse debeat pastor. Gregorius Magnus docet, sic scribens in Pastoralibus: Oportet vt sollicitè metiri se studeat, quanta tenendè rectitudinis necessitate constringitur, sub cuius æstimatione populus grex vocatur. Sit ergo Prælati cogitatione mundus, actione præcipuus, discretus in silentio, vtilis in verbo, singulari compassione proximus, præ cunctis contemplatione superficialis, bene agentibus per humilitatem socius, contra delinquentium vitia per iustitiam zelum erectus, æternorum & spiritualium curam in exteriorum occupatione non minuens exteriorum sollicitudine non relinquens. Dominus noster Iesus Christus & pastoribus nostris hæc docet, nosq; bonis pastoribus dignos efficiat (peccata enim populi sæpe merentur, vt detur eis pastor non bonus) atque nos cum pastoribus nostris tandem ad pascha talibus, perpetuèq; amicitatis, introducat. Qui cum Patre & Spiritu sancto Deus est benedictus in secula, Amen.

Astor. 26.
Humilitas quæ pastoribus sit necessaria.
Virtutes pastorum maximè quæ necessaria.
1. Cor. 6.
Eccl. 3.
Amoris priuati extinctio pastoribus quæ necessaria.
Orationi quatenus pastores inclinere se debent.
Zelo quanto opus sit pastoribus.
Gregorius.
Pastor animarum quæ esse debet.

